

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

Sermones Estiuales De Tempore

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Eadem die post meridie[m] Sermo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30616

dicit Jaco. vlti. Qui uerti fecerit pctō/
rem ab errore vie sue saluabit aiam ei⁹ a
morte ⁊ operit multitudinē pctōꝝ. Propt
scdm. Si p̄fiteamur pctā nostra ⁊ ḡt̄ter
nobis dñs ea. Propter tertiu Jaco. In
lingua b̄ndicim⁹ deū celi. Quoties q̄ppe
de saluiferis loq̄mur/ deū benedicim⁹ et
nobis assunt angeli. Cur ḡ nō sp̄ loq̄mur
de dei p̄ceptis/ aut de nostre redēptionis
mysterijs. aut de dei iudicio: aut de p̄m̄ia/
tione bonoꝝ ⁊ p̄nitioe maloꝝ. Quoties
aut de vānis loq̄mur/ offendit de⁹ ⁊ assūt
maligni sp̄s. **E**xemplū legit in v̄tasp.
Semor quidā vir magn⁹ cum talez gr̄am
deus dederat vt videre posset qd̄ alij non
videbāt. referebat sc̄tis patrib⁹ di. Aliq̄
plūmi fratres sedētes siml loq̄bant in se
p̄ferentes de scripturis q̄ ad salutē p̄tinet.
Stabant ḡ circa eos angeli ⁊ t̄i lerantes.
Cū aut̄ aliū loq̄rent/ angeli sc̄ti recedebāt
indignati: et veniebāt porci sordidissimi
se p̄olutātes iter eos. Beat⁹ ḡ semor hec
vidēs abijt in cellā suā ⁊ p̄ totā noctē cum
grandi etulatu fiebat miserias n̄ras. Ex/
horrabat aut̄ fr̄s di. Cauete fr̄s a multiloquo
⁊ ab ociosis sermōib⁹. Hec enim
multiloq̄a infirmā ⁊ vacuā efficiūt mentē.
Uñ ⁊ Ber. resp̄ndit eos q̄ t̄ps p̄sumūt
in p̄fabulatiōib⁹ di. Cōfabulari aut̄ licet
donec p̄trāseat hora quā sibi ad agenda
p̄niam: ad obtinendā ventā: ad adq̄rendā
gr̄am: ad p̄merendā gl̄iam: miseratio p̄di
toris indulserat.

Tertio ar. Aud. zc. Studeat⁹ igit̄ b̄n
regere linguā si reportare voluerit
utilitate. Dicit ei lex. B̄n meritis p̄mia
p̄cedi optet. E. de statuis ⁊ imaginib⁹ .i.
Et virtutū p̄mia. Et cessante labore cessa
re dz remuneratio labor⁹. De appellatiōib⁹
Concessis. Audite Si rex alicui daret e/
quū difficile quidē gubernari: sed t̄n mul
tū vtilē si b̄n regat: tali etiā pacto q̄ si b̄n
reuerit dabit ei rex dona plūma. Rōne ille
libent⁹ ⁊ diligenter studeret equū regere.
Certe sic. Expone: Per equū intellige lin
guā q̄ multū studiose regēda est: cauendo
q̄ a multiloq̄o. qm̄ sicut dz Prover. x. In
multiloq̄o nō deerit peccatū.

Eadem die post
meridiē Sermo.

Quoniam uenit

Quoniam uenit. Lux venit in mundū
et dilexerūt hoies mag⁹ tenebras
q̄ luce: erat em̄ eoz mala opa. Jo
an. ij. ⁊ in euāgelto hōd. Per lucē nō inco
grue intelligere possum⁹ sp̄m̄ sc̄m. Sunt
aut̄ in his v̄bis tria p̄siderāda. **P**rimū
est luminosa sp̄m̄ sancti uisitatio. cu dicit:
Lux venit in mundū q̄ v̄ic̄ illuminauit apo
stolos: ⁊ p̄ ap̄los vniuersum mundū. Uñ
cārat eccl̄ia: Sp̄s alme illustrato: oim
horridas n̄re m̄tis fuga tenebras. Item
Lux b̄n̄i ma reple cordis intima zc.
Scdm̄ est tenebrosa pctōꝝ abusiō: q̄
dilexerūt hoies mag⁹ tenebras q̄ lucem.
Prover. j. Sapiam atq̄ doctrinā stulti
despiciūt. Ibidē. Stulti ea q̄ sibi nocia
cupiēt ⁊ impudētes odibūt sciam.
Tertiu est criminosa abusiōis rō: cum
subdit: Erāt em̄ eoz mala opa. Uñ ibidē
v̄ic̄ Joā. ij. sequit: Dis q̄ male agit odit
lucē zc.

Salutatio.
Cū uenerit zc.
Primo p̄mo arti. Uly hoc nomē donū
in diuis sit p̄p̄tuz sp̄m̄ sc̄to: q̄ nō q̄
ois relatio dī ad creaturas est: ois trib⁹
donū importat h̄mōi relationē. **C**ōtra
Aug⁹. v. de trinit. Sicut in trinitate nō est
verbū nisi fili⁹: ita nec donū nisi sp̄m̄ sc̄m
R̄sio in Sco. ⁊ alios notando tria.
Primū p̄p̄ie dz datio irredibibil: q̄ v̄ic̄
fit nō expectādo retributionē p̄ liberalita
tē volūtat̄is: vt innuit Anicēna. vj. metat
Datū aut̄ general⁹ dz q̄l̄itercumq̄ alteri
cōicatu. **S**cdm̄: hoc nomē donū p̄ se s̄
gnat respectū donabilitat⁹ ad creaturā: q̄
p̄notat p̄cessionē p̄ modū amoris. Amor
em̄ est rō cuiuslibet alteri⁹ doni: ⁊ est p̄
mū donū qd̄ alicui dat. **T**ertiu donabile
dz duplicit⁹: Uno mō possibile dari. Alio
modo aprū natū dari. **P**rimo mō nō p̄e
nit solum sp̄m̄ sc̄to: sed toti trinitati. **S**ecudo
mō solus sp̄m̄ sc̄tus est donabil. q̄ sol⁹ et
vi p̄cessionis sue h̄z apritudinez vt dicitur.
Sol⁹ em̄ p̄cedit p̄ modū amor⁹. **P**ora.
In curijs terrenoz p̄ncipū nihil sol⁹ gra
tis dari. **F**urta illō Quid. sine titulo. Lu
ria paup̄ib⁹ clausa est: dat celsus honores.
Inde grauis iudex: inde seuerus eques.
Sed nō sic in curia celesti vbi oia gratis.

banf. rñ min⁹ paupi q̄ dicit: nec dat d̄s
soli creat: sed etia seipm creatorē. Sed
q̄nto est: An esse donū sit eōe tribi p̄sonis
vñ p̄tū spūscō. Propū q̄ p̄p̄ p̄d̄ phos
d̄ q̄d̄ vni soli p̄uenit: et eōe q̄d̄ pl̄ib. Ac
c̄pe r̄ision: iam p̄missam. Et q̄ elude q̄
spūscō nō hitar nisi in cordib; d̄uio a/
more accēss. Audite q̄ nec dei amorē nec
timorē hētis q̄ t̄mōz carnē r̄ mūdū ama
tis: lubricit̄ auari: sup̄bi r̄c. In vobis certe
hitat spūs malign⁹. Ob p̄dolor q̄ pau/
cia spūscō regunt: pl̄mū aut̄ sūt q̄s era/
gitat spūs mal⁹. Aliq̄ q̄dez p̄ sup̄biā: et
tūc d̄r spūs fr̄iguis. d̄ q̄ d̄r Esa. xix. D̄ns
miserit in medio ei⁹. (.i. egypti) spm̄ fr̄igū
nis. Sup̄bia ei p̄rit sup̄bu; ab infimo ad
altū p̄ sul̄ p̄putatōez redēdo ab alto ad
infimū p̄ punitōez. Aliq̄ p̄ inuidiā: ex q̄
pl̄rūq̄ p̄uenit detractio: r̄ tūc d̄r spūs pel
sim⁹. de q̄ Iud. ix. D̄sit de⁹ spm̄ pessimū
inter abimelech r̄ hitatores sichen. Ad. l
em̄ inuidia p̄t⁹ p̄ quā hoies pessimo. i. di
abolo siles sūt. Aliq̄ p̄ irā: r̄ tūc d̄r spūs
dur⁹. de q̄ Esa. xxvii. D̄editat⁹ est i spū
suo duro. Aliq̄ p̄ auariciā: r̄ tūc d̄r spūs
bu⁹ m̄di. j. Loz. ij. Nos aut̄ spm̄ h⁹ m̄di
nō accepim⁹ r̄c. Aliq̄ p̄ acidia: r̄ tūc d̄r
spūs sopoz. de q̄ Esa. xxxix. D̄scuit vob
dis spm̄ sopoz: claudet oculos v̄ros. Aliq̄
p̄ falsitatē locutiōis: et tūc d̄r spūs mēdax.
De q̄. ij. Regū. xxij. Aliq̄ p̄ infidelitatē
sup̄stitiōis: r̄ tūc d̄r spūs erroris. de q̄. j.
Lū. iij. Aliq̄ p̄ cessatiōz bone info: ma/
tiōis. r̄ tūc d̄r spūs mut⁹. de q̄ Mat. ix.
Aliq̄ p̄ garrulitatē sup̄stue locutiōis: et
tūc illi spūs dicunt̄ demonia clamātia: de
quib; Lu. iij. Aliq̄ p̄ blasphemā. r̄ tūc
d̄r spūs blasphemie Mat. xx. Aliq̄ p̄ pec
cā carnalia: r̄ tūc d̄r spūs imūd⁹ Mat.
vii. r̄. xij. r̄ Lu. vi. r̄. xj. Patz itaq̄ q̄ spūs
mali mltiplicit̄ exagitat̄ pctōez: r̄ tandē
in infernū papitāt. Figura Mat. viij. r̄
Luce. viij. Spūs maligni intrauerūt por
cos r̄ p̄cipitauerūt in mare. Per porcōs i/
telligit̄ pctōez p̄pter pcti vilitatē. Unde
aie peccatrici d̄r Hier. ij. q̄ vilis facta es
nimis r̄c.

Secund⁹ arti. Nunc dicēduz de q̄rta
rōne in sermone p̄cedēti p̄posita. que
est p̄pter lingue male gubernate p̄uersita/
tē p̄pter quā rep̄mendā opozz linguā gu

bernari a spūscō. Apparet aut̄ p̄uersitas
lingue male gubernate p̄pter tria.

Primo q̄ destruit oē op⁹ fr̄uosum.

Secundo q̄ reddit hoiem odiosum.

Tertio quia facit hoiem multipliciter
viciolū.

Primo igit̄ r̄c. Sicut modicū venenūz
infusum in vas vini: q̄ sicut d̄r Iaco. ij.
Lingua ē plena veneno mortifero. r̄ Pro
verb. xxvj. D̄s lubricum opat̄ ruinas. Et
Prouerb. xxv. Sicut v̄bs patēs r̄ absq̄
muroz ambitu: sic hō q̄ nō p̄t in loq̄ndo
cohibere spm̄ suū. Bern. Lingua in lubri
co posita est lota r̄ tenuis optimū instru/
mentū ad euacuandū cor. Vñ sensibiliter
videm⁹ q̄ linguosi aridi sūt et indēvoti.

Secundo q̄ reddit hoiem odiosum. Vñ
Ecc. xx. Sapiēs in verbis seipm̄ amabi
lem facit: gr̄e fatuoz effundent. Vñ idem:
Proca; ad loq̄nduz odibilis erit. r̄ Pro/
verb. xxij. Abominatio hoim detractor.

Tertio q̄ facit hoiem multipliciter vici
olū. Iaco. ij. Lingua ignis est: vniuersū
tas iniquitatis: lingua p̄struit i mēbris nō
stris q̄ maculat totū corpus r̄ inflamat
rotam natiuitatis nostre inflamata a ge/
henna. Et quis narrare posset quot per
linguā peccata sūt. Tum p̄tra reugrentiā
diuine maiestatis: blasphemādo: periurā
do: r̄ diuina officia irreuerēter p̄turbādo.
Tum p̄tra amicitia fraterne charitatis:
per adulationē aut mendaciū: aut verba
fraudentia seducendo p̄ p̄meliam aut
detractiōē diffamādo: et p̄ imp̄cations
maledicēdo. Item cōtra mundiciā vir/
tuose r̄ moralis honestatis: verba carna/
lia r̄ impudica proferēdo: alios ad peccā/
tum inducēdo: r̄ de p̄rijs peccatis da/
mnabiliter iactando. De lingua itaq̄ ma
le gubernata dicit̄ Psal̄m. Tota die iniu/
sticiam cogitauit lingua tua sicut nouacu
la acuta fecisti doli. Dilexisti maliciā sup̄
benignitatē: iniquitatē magis q̄ loqui equi
tates. Dilexisti om̄ia verba p̄cipitātōis.
Lingua dolosa. Propterea deus destruet
te in fine: euellet te r̄ emigra. te de ta. r̄c.
Ideo bene hortat̄ Seneca dicēs: Quod
sentimus loq̄mur vt qd̄ loquimur sentia
mus. Et itez. Ad summā p̄fectiōis rari/
loqui: tardiloqui r̄ breuiloqui te esse iu
beo. **E**xemplum legitur: tres phos di/
682

Feria. III. Pentecostes

lexisse taciturnitate Ispis aut interrogat
qre h: rridit pimus scz iocrates di. Loqui
me sepe penituit: tacuisse nuq. Sedz di
xit. Null' stult' tacere pot. Tertio dixit.
Osynuz aures duas a natura ac p'im
q. d. Dulca debem' audire/pauca. Pero
loq. Et h' satis notandū ē: qz vt dic. Am
broi'. Lutū colligit anim' p'bis exundās

Tertio ar. Audistis zc. Forte dicitis.
Labia nra a nobis sūt. Iō labijs et
lingua ad libitū vti possum'. Attendite
qm̄ linguā a deo accepim' p modū cōmo
dati: qd differt a p'cario qz p'carius est qd
hūtes tādū teneat qdū is q' p'cessit pati
tur. ff. de p'cario. l. j. Sz cōmodatū dat ad
certū vsum: vt cōmodo tibi scalā vt ap/
ponas fenestrā: vel cōmodo tibi equū vt
ducas ad villam: q' si vteris ad aliū vsum
z amittis: teneberis: etiā de casu fortuito.
ff. cōmodati. l. j. In reb. Et cōmodatum
sit grā recipientis tm̄: tenebit cōmodata/
rius etiā de leuissima culpa. de cōmoda/
to. Qvnto. Expone z applica notando qz
lingua nob cōmodata est ad bona p'ba p
ferendū. Si q' ducat ad pugnā cōtra deū
mala p'ba pferendo tenebimur. Ideo vt
ait ap'ls Eph. iij. Vis vno mal' ex ore
vestro nō pcedat: sed si q's bonus est: ad
edificationem.

Feria. iij. Pente. Dane sermo.

Quoniam bene
rit zc. Orauerit p' ipis vt
acciperet spm̄ sc̄tm̄. Actū
vlij. z in epla hōd. In q' epla insinuat tria
ad spūsc̄ti receptionē dispositiua. Pri
mū est p'itatis cognitio q' p' petrū missum
signat. Petrus em̄ interpretatur agnoscens.
vñ. ij. Pe. j. Gratia vobis z pax adimple
atur in cognitione dei ch̄i iesu dñi nri: q'
mō omnia nobis diuine p'curis sue q' ad
vitāz pietatē donata sūt p' cognitionē ei'
qui vocauit nos. Scdm̄ est puritas af
fectio q' signat p' ioanē virginē purissimū
vñ Sap. j. In animā maliuolā nō introi
bit sapia (q' est pncipale donū spūsc̄ti)
neqz habitabit in corpe subdito peccat'.
Spiritus em̄ sanct' discipline effugiet fi
ctum. Tertiu' est pietatis deuotio que

ex duobus pcedentibz pcedere debet qd
signat per hoc q' cū petri' z ioānes venis
sent ad samaritanos orauerunt pro ipis:
Vbi nota q' samaritan' interpretatur cus
tos: z in hōc notat q' orōnes eis profunt
ad accipiendū spm̄ sc̄tm̄ qui seipos hñcu
stodiūt. Deute. iij. Custodi temetipm̄ et
animā tuā sollicitē serua.

Salutatio. **E**ū vene. zc.
Pro primo ar. In spūsc̄ti sanct' con
ueniētius dicat donū q' datū. Rū
dz Bona. i. j. dis. xvj. Quis vtrūq' dicat: i
dinis pueniēt' tū dicat donū. Datū em̄
cū sit participiū vel nomē verbale p'cernet
t'ps. Donū p'o abstrahit a t'pe. Via autēz
dona dei sunt supra t'ps. Itē donū impoz
tat rationē irredibilitatis q' ē. Alitō ma
gne nobilitatis: nō aut datū. Ideo donū
maxime cōuenit donis diuinis q' gratuite
pferuntur sine alicui' retributiōis expe/
ctatōe. Unde multiplex est variō. Datur
em̄ aliqd vt aliqd habeat: z quest' ē. Da
tur aliquid vt aliqd ab obligatiōe liberet:
z redēptio est. Donū p'o simplicit' est dat'
tio irredibilis. Hec Bon'. **N**ota. Da
gna solatiōis causa ē q' in vita pnti nob
dat spūsc̄tus cū donis suis q' sunt pfecto
cū gaudio suscipienda. Ad qd aptari p
illud Horacij in odis. Dona pntis rape
letus hore: pntis inq' hore. i. pntis vite: q'
reuera cōueniētius dnr̄ dona q' data. Si
hñ p'cederet p'curis noim̄: de q' Arist.
ij. Elen. Qui nō sūt p'curū noim̄ ignariss
p'pe videre vey. Alia p'pe vis ē hui' nō
minis donū: z hui' nois datū. Ut p'z ex
pmissa responsiōe. **E**t q' p'clude q' spūsc̄ti
ctus est donū maxime: imo infinite libera
litas. Donū inq' qd nō dat nisi ouibus
ch̄i. Iō hoc donū nemo habet nisi per
ch̄i: q' dicit ostiuz ouilis per qd intran
dū ē. Vñ dic' saluator. Jo. x. z in euā hōd.
Qui nō intrat q' ostiū in ouile ouū: sz ascē
dit aliūde ille fur ē z latro. Scdm̄ Augu.
Ille intrat p' ostiū q' ch̄i gloriā q'rit non
suā. **L**ibit' p'pe ostiarius est q' suis ouibz
bus aperit ac etiā est ostiū p' qd intrādūz
est. Ostiuz inq' p'itatis: libertatis: gratui
te bonitatis: simplicitatis: z charitatis. Per
ostiū veritatis nō intrat hereticus: per o
stiū gratuite bonitatis non intrat simoni
acus: per ostiū libertatis non intrat po